

Thực trạng và biện pháp phát triển Bóng đá trường học ở Hà Nội

Phạm Minh*

*ThS. Trường Đại học Sư phạm Thể dục thể thao Hà Nội

Received: 5/01/2024; Accepted: 10/01/2024; Published: 15/01/2024

Abstracts: In recent years, with the rapid development of campus football in Ha Noi, there are still some problems of campus football in the process. Using the literature, interviews, questionnaires, research and fieldwork methods, this study focuses on the development status of campus football in Ha Noi Province. The results show that there are five main factors restricting the development of campus football at this present stage, such as ven-ues scarce, academic pressure, lack of football teachers, immature leadership and cooperation and the bad aspects of adverse media publicity. In response to these factors, some countermeasures and suggestions are put forward to provide a reference for the healthy development of the campus football in Ha Noi.

Keywords: School football, current situation and development, limitations, remedies.

1. Đặt vấn đề

Trong những năm gần đây, các phong trào bóng đá phát triển mạnh tại Việt Nam. Sự phát triển bóng đá trong xã hội đã thúc đẩy các phong trào tập luyện, đặc biệt bóng đá đã chuyển hướng vào các trường học các cấp. Từ sự thành công của các giải thi đấu của đội tuyển Quốc gia, bóng đá (BĐ) Việt Nam đã có sự phát triển rộng rãi trong giới trẻ và được đông đảo học sinh yêu thích, các giải BĐ trường học (BĐTH) khu vực Hà Nội nhiều và chất lượng ngày càng được nâng cao. Việc thúc đẩy các hoạt động BĐTH cho phép nhiều người tham gia bóng đá hơn, điều này không chỉ giúp nâng cao thể lực mà còn phát triển các lợi ích tốt của việc hoạt động thể chất như: Giáo dục đạo đức, nhân cách, phát triển tư duy, phát triển quan hệ cộng đồng, tạo nền tảng thể thao cộng đồng...

Bóng đá được yêu thích nhiều, tuy nhiên các mô hình phát triển BĐ trẻ (BĐT) phù hợp với điều kiện thực tế là rất quan trọng. Việc phát triển hoạt động BĐT trong BĐTH ở Việt Nam vẫn còn nhiều hạn chế, cần phải được nâng cao để phù hợp với thực tế. Vì vậy, thông qua một số biện pháp, nghiên cứu tiền hành phân tích, đánh giá các điều kiện thực trạng phát triển BĐTH ở Hà Nội, đồng thời đề xuất một số giải pháp khắc phục những vấn đề tồn tại trong quá trình phát triển.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Phương pháp nghiên cứu

Tác giả sử dụng phương pháp nghiên cứu chính là tổng hợp và phân tích tài liệu. Nguồn tài liệu chủ yếu được lấy từ Thư viện Quốc gia Việt Nam và các

trang mạng báo chí điện tử.

2.2. Thực trạng BĐTH trong và ngoài nước

2.2.1. Nước ngoài

Mô hình phát triển BĐT ở Nhật Bản và Ý dựa trên các trường học và được chia thành nhiều lứa tuổi để tổ chức các giải BĐT quốc gia, những tài năng bóng đá xuất sắc sẽ được tuyển chọn để đào tạo bóng đá theo hướng nâng cao và chuyên nghiệp.

Các câu lạc bộ (CLB) bóng đá chuyên nghiệp Hàn Quốc không có đội BĐT, nguồn cơ sở đào tạo và tuyển chọn tài năng bóng đá đều thông qua tuyển chọn từ BĐTH.

Ở Đức, chỉ cần có tài năng bóng đá giỏi thì các cầu thủ trẻ dù ở nông thôn hay thành thị đều sẽ nhận được sự hướng dẫn, đào tạo bóng đá theo hướng chuyên nghiệp, điều này kích thích rất nhiều niềm đam mê bóng đá của thanh thiếu niên và thúc đẩy sự phát triển của BĐT cũng như làm nền tảng cho sự phát triển của bóng đá Đức.

Nước Anh là cái nôi của bóng đá hiện đại, Liên đoàn bóng đá Anh thường xuyên thực hiện các dự án đầu tư nhằm tạo điều kiện tốt cho BĐT. Các CLB Premier League cũng có trường đào tạo bóng đá riêng, một số ít trở thành cầu thủ chuyên nghiệp sau 16 tuổi, số còn lại tỏa ra và truyền bá các yếu tố văn hóa bóng đá trong cộng đồng.

Nam Mỹ chủ yếu bồi dưỡng tài năng BĐT bằng hình thức mở trường dạy bóng đá, có cả những trường bóng đá phi thấp, mang đến cơ hội đào tạo cho nhiều người trẻ đam mê.

2.2.2. Trong nước

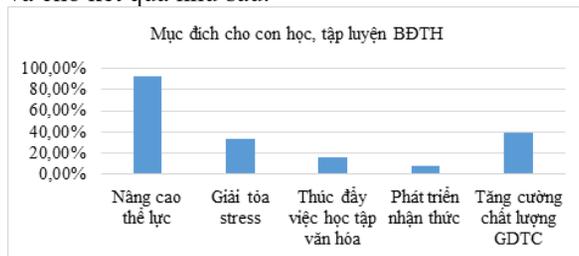
Việt Nam hiện tại có 3 mô hình quản lý, đào tạo

BĐT: Doanh nghiệp quản lý độc lập, nhà nước và doanh nghiệp phối hợp và nhà nước quản lý hoàn toàn. Trong đó, mô hình được đánh giá hiệu quả nhất là các trung tâm do doanh nghiệp quản lý độc lập. Tại các trung tâm, kế hoạch tuyển chọn được mở rộng cả về quy mô và chất lượng. Các bước tuyển chọn được tiến hành bài bản công phu thông qua nhiều bước kiểm tra, đánh giá. Tuy nhiên, để tuyển chọn được cầu thủ BĐT phải mất nhiều nguồn lực, kinh phí, bên cạnh đó, các chỉ tiêu tuyển chọn còn đơn giản chưa khoa học, tiên tiến. Hơn nữa, đến nay, chưa có chương trình đào tạo dài hạn từ cấp trung ương đến địa phương. Đội ngũ Huấn luyện viên, cơ sở vật chất chưa chuẩn hóa, có sự chênh lệch lớn ở các vùng và khu vực dẫn đến sự phát triển không đồng đều.

2.2.3. Ý nghĩa của việc phát triển BĐTH

a. Ý nghĩa vĩ mô

BĐTH là một phần của kế hoạch phát triển thể chất cho học sinh, sinh viên (HSSV) và nhằm mục đích nâng cao thể chất toàn diện. Để xác định lý do tại sao phụ huynh ủng hộ việc con mình tham gia các hoạt động BĐTH, một cuộc khảo sát bằng bảng câu hỏi đã được thực hiện với một số phụ huynh tại các trường học ở Hà Nội, những người ủng hộ việc con họ tham gia các hoạt động được nghiên cứu thực hiện và cho kết quả như sau.

Biểu đồ 2.1. Thống kê lý do phụ huynh ủng hộ việc con tham gia tập luyện BĐTH

Định hướng phát triển toàn diện thể chất cho HSSV đã chỉ rõ, việc tăng cường thể lực và thúc đẩy sự phát triển sức khỏe lành mạnh của HSSV là một công việc liên quan đến tương lai của đất nước. Theo đó, BĐTH không phải để tuyển chọn tài năng cho môn bóng đá, mà là đưa BĐTH trở thành một phần của thể thao và bóng đá thường xuyên. Có quan điểm cho rằng, BĐTH nên được tiến hành như một dự án nhóm. Đó là cách giáo dục cho phép HSSV học cách tuân thủ kỷ luật và tôn trọng người khác.

b. Mối quan hệ giữa BĐTH và sự trưởng thành của HSSV

Về cơ bản, sau khi vào đại học, sinh viên các tỉnh

tương đối phát triển về kinh tế sẽ “đa năng” hơn. Dưới áp lực của việc HSSV thiếu nền tảng để giải tỏa áp lực. BĐTH là nơi cung cấp nền giáo dục chất lượng, việc phát triển các hoạt động BĐTH có lợi cho việc điều chỉnh cảm xúc, giảm bớt áp lực tâm lý, thúc đẩy sự phát triển cảm xúc và hình thành nhân cách lành mạnh của sinh viên. Bóng đá có sức hấp dẫn vô tận và có thể thu hút giới trẻ tích cực tham gia. Bóng đá có tính mở về việc tập luyện, hạn chế về địa điểm và số lượng người tham gia lớn. HSSV có thể nâng cao nhận thức về đội, nhóm của mình khi tham gia và bóng đá còn là cầu nối giữa các kỹ năng thể thao cơ bản và năng lực thể thao.

Bóng đá tại trường trước hết là phương tiện rèn luyện sức khỏe hữu hiệu cho giới trẻ, bóng đá có tác dụng rất rõ rệt trong việc kiểm soát hình thái cơ thể và nâng cao sức đề kháng của cơ thể. Các nghiên cứu đã chỉ ra rằng mức độ tập thể dục của thanh thiếu niên có mối tương quan tích cực với chất lượng phát triển của xương. Việc khuyến khích chơi BĐTH có thể cải thiện hiệu quả mật độ xương và tăng cường sức khỏe của HSSV.

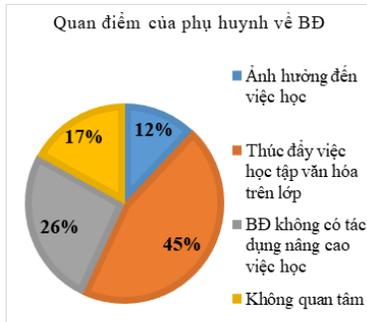
2.3. Hạn chế trong việc phát triển BĐTH ở Hà Nội

2.3.1. Thiếu địa điểm thi đấu

Đa số trường học ở Hà Nội không có điều kiện xây dựng sân bóng đá, không thể tổ chức các hoạt động BĐTH; Mặt khác, các sân bóng đá đều không mở cửa miễn phí cho công chúng. Điều này không chỉ làm giảm sự nhiệt tình tham gia BBD của giới trẻ, HSSV.

2.3.2. Xã hội và gia đình tạo áp lực học văn hóa hơn thể thao

Để hiểu thái độ của phụ huynh đối với việc HSSV tham gia tập luyện bóng đá, nghiên cứu đã tiến hành điều tra phỏng vấn bằng phiếu điện tử đối với các phụ huynh cho con em mình tham gia tập luyện BĐTH ở các trường học ở Hà Nội (982 phiếu phát ra, thu về 945 phiếu, hợp lệ 816 phiếu). Theo kết quả thu được, có 371=45,47% phụ huynh cho rằng bóng đá sẽ ảnh hưởng tới việc học tập. Một mặt, phụ huynh không nhận thức được rằng bóng đá phù hợp, có lợi cho việc điều chỉnh cảm xúc và nâng cao hiệu quả học tập của HSSV trong các môn văn hóa; Mặt khác, việc nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện hiện nay còn chưa phù hợp, nhất là áp lực học tập quá cao đối với HSSV. Điều này, khiến phụ huynh muốn đảm bảo HSSV có đủ thời gian học tập, không có thời gian để quan tâm đến nhu cầu thể thao của giới trẻ.

Biểu đồ 2.2. Thống kê mối quan hệ giữa việc tập luyện BĐ và học tập của HSSV

2.3.3. Thiếu GV BĐ

Nghiên cứu tiến hành khảo sát nhanh về thực trạng giáo viên có chuyên môn, kinh nghiệm giảng dạy, huấn luyện bóng đá trong các trường học ở Hà Nội. Kết quả cho thấy, tỷ lệ giáo viên có chuyên môn, kinh nghiệm rất thấp ($\approx 4\%$). Hiện trạng này do nhiều yếu tố gây ra, một mặt, các trường học cần cân nhắc toàn diện việc tuyển dụng, thuê giáo viên dạy bóng đá chuyên nghiệp và tổ chức các khóa học bóng đá rõ ràng là khó đạt được đối với hầu hết các trường học. Mặt khác, lương giáo viên thấp, khó thu hút được những tài năng bóng đá xuất sắc về dạy ở các trường học.

2.4. Định hướng phát triển BĐTH ở Hà Nội

2.4.1. Tăng cường quản lý và tăng sân tập luyện

Việc xây dựng sân bóng đá đòi hỏi phải đầu tư vốn và nhân sự, đó là lý do chính khiến hầu hết các sân bóng đá không mở cửa cho công chúng. Việc quản lý sân bóng đá, tăng cường đầu tư, đưa ra chính sách ưu đãi cho các trường học có sân rộng, tăng cường giao lưu, nâng cao trình độ BĐTH.

2.4.2. Nâng cao trình độ chuyên môn của giáo viên và trọng tài

Khảo sát cho thấy hầu hết giáo viên ở Hà Nội không phải chuyên ngành bóng đá, kiến thức, trình độ bóng đá còn hạn chế, khó có thể hướng dẫn, giảng dạy phát triển BĐTH. Vì vậy, nghiên cứu cho rằng cần tăng cường trao đổi bóng đá đối với các giáo viên chuyên ngành bóng đá, đồng thời thường xuyên tổ chức giao lưu các cấp để nâng cao chuyên môn.

Trọng tài bóng đá là người điều hành một trận đấu bóng đá, những trọng tài xuất sắc có thể kích thích sự hứng thú của HSSV. Thực trạng số lượng trọng tài bóng đá ở Hà Nội chưa đạt yêu cầu, số lượng trọng tài chỉ chiếm 4,4% tổng số trọng tài, 2,5% và thiếu trọng tài bóng đá trình độ cao (năm 2017, 2018-bảng 2.1)

2.4.3. Tích cực tuyên truyền, thay đổi nhận thức về BĐ

Bảng 2.1. Số lượng trọng tài các cấp ở Hà Nội

Các môn thể thao Quốc tế	Cấp độ trọng tài			
	Cấp độ 1	Cấp độ 2		
Năm 2017				
Σ	96	4	36	56
BĐ	21	0	0	21
Năm 2018				
Σ	109	7	39	60
BĐ	24	0	5	19

Với tư cách là những người bảo vệ đầu tiên cho HSSV, thái độ của phụ huynh đối với BĐTH ảnh hưởng trực tiếp đến việc HSSV tham gia tập luyện bóng đá. Một mặt, cần tăng cường giao tiếp giữa nhà trường và phụ huynh, phát huy BĐTH như một cách hiệu quả để thúc đẩy sự phát triển toàn diện của HSSV, có tác động tích cực đến việc trau dồi hiệu quả học tập và sức khỏe tốt của HSSV.

2.4.4. Khơi dậy niềm yêu thích bóng đá của HS,SV

Đối tượng chính của các hoạt động BĐTH là HSSV và các cách để HSSV tiếp xúc với bóng đá cần được mở rộng. Nhà trường có thể tổ chức các hoạt động bóng đá cho tất cả HSSV vào thời gian rảnh rỗi, nhằm đáp ứng các nhu cầu thể chất và tinh thần khác nhau của HSSV, thúc đẩy sự phát triển hài hòa khả năng thích ứng về thể chất, tâm lý và xã hội của HSSV, đồng thời nuôi dưỡng niềm yêu thích bóng đá của HSSV.

2.4.5. Bối trí kết hợp hợp lý giữa giáo dục văn hóa với thể chất

Việc tổ chức các hoạt động BĐTH và giáo dục văn hóa là một trong những vấn đề lớn mà giáo dục phổ thông phải đối mặt, HSSV chịu áp lực học tập rất lớn, các trường quá chú trọng đến việc giáo dục các môn văn hóa, dẫn đến hoạt động BĐTH bị tụt hậu. Kết hợp giáo dục văn hóa với GDTC sẽ phát huy được phát triển hài hòa là hướng phát triển tương lai của giáo dục phổ thông.

Tài liệu tham khảo

- Văn An (1990), *Bóng đá thế giới*, NXB TDTT Hà Nội.
- Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch (2013), *Chiến lược phát triển BĐ Việt Nam đến năm 2020, tầm nhìn đến năm 2030*, Hà Nội.
- Sarmento H, et al (2018). *Talent Identification and Development in Male Football: A Systematic Review*. Sports Med. 2018 Apr;48(4):907-931.
- Gangs0 K, et al (2021). *Talent Development Environments in Football: Comparing the Top-Five and Bottom-Five-Ranked Football Academies in Norway*. Int J Environ Res Public Health. 2021 Feb 1;18(3):1321.